

Online kurs za pravnike i zdravstvene radnike o ključnim principima ljudskih prava u biomedicini

Uvod i cilj

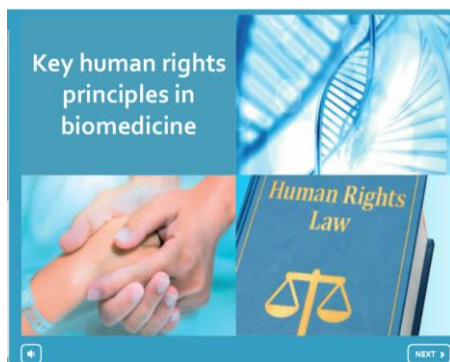
Razvoj biologije i medicine, što uključuje i nove tehnologije, doveo je do spektakularnog napretka u zdravstvu. Međutim, takav razvoj otvara i etička pitanja koja se tiču pojedinaca, kao i zaštite prava i dostojanstva pojedinca.

Ta etička, a često i pravna pitanja pojavljuju se u brojnim oblastima, kao što su saglasnost za medicinsku intervenciju, pravo da se znaju tuđi zdravstveni podaci, pitanja vezana za medicinski potpomognutu reprodukciju, donacije i transplantacije organa i tkiva i dr.

Sistem Vijeća Evrope za zaštitu ljudskih prava na ovakve novine odgovara na nekoliko načina:

- Konvencija o ljudskim pravima i biomedicini (Konvencija iz Ovieda) usvojena je 1997. godine. Njene odredbe dalje se obrađuju i razrađuju u Dodatnim protokolima o specifičnim pitanjima.
- Evropski sud za ljudska prava, koristeći Konvenciju iz Ovieda kao referencu, razmatra sve veći broj predmeta vezanih za neka od navedenih pitanja.
- Postoji i značajan broj neobavezujućih pravnih instrumenata koje su usvojili Komitet za bioetiku i druga tijela i komiteti Vijeća Evrope, a koji služe kao referentna tačka na međunarodnom nivou.

Cilj ovog kursa je da obradi ta pitanja i da relevantne dokumente i instrumente približi pravnicima i zdravstvenim radnicima, i to na način koji uzima u obzir izuzetno ograničeno vrijeme koje za to imaju na raspolaganju u svom svakodnevnom radu. Posebno je cilj kursa da pomogne i pravnicima i zdravstvenim radnicima da razumiju ključne principe ljudskih prava relevantne za njihov rad u polju biomedicine.

Teme se obrađuju praktično, uz korištenje videa, interaktivnih ekrana, predstavljanja slučajeva, testova znanja i vježbi za refleksiju.

Kurs sadrži i Rječnik termina, s definicijama osnovnih koncepata i pojmova neophodnih za praćenje kursa. Rječniku se može pristupiti tokom cijelog kursa.

Kurs je izrađen 2018. godine.

Ciljna publika

Ovaj kurs ima dvije osnovne ciljne grupe:

- zdravstveni radnici i
- pravnici.

Može se koristiti i kao materijal za obuku drugih kategorija korisnika, kao što su studenti medicine i prava, osoblje domaćih institucija za zaštitu ljudskih prava, te druge grupe i pojedinci s posebnim zanimanjem za područje ljudskih prava u biomedicini.

Okvirni sadržaj kursa (8 modula)

---

1. **Uvod** (definicije, međunarodni pravni okvir, principi)
2. **Saglasnost data slobodnom voljom i na osnovu informacija** (definicija, odbijanje ili povlačenje, elementi i ograničenja saglasnosti date slobodnom voljom i na osnovu informacija)
3. **Medicinska povjerljivost i zaštita zdravstvenih podataka** (definicija zdravstvenih podataka, zakonski okvir, saglasnost pacijenta, ograničenja prava na privatnost zdravstvenih podataka, obrada podataka koju vrše zdravstveni radnici, pravo pacijenata na pristup zdravstvenim informacijama)
4. **Zaštita embrija i reprodukcije** (osnovni stavovi o statusu embrija, tehnike medicinski potpomognute reprodukcije, zabrana reproduktivnog kloniranja, prenatalna dijagnoza)
5. **Kraj života** (uvod, zakonski okvir, odluke u situacijama kraja života, povlačenje saglasnosti za liječenje, vještačko hidriranje i hranjenje, prethodno iskazane želje, palijativna njega)
6. **Genetičko testiranje** (uvod, različite vrste genetičkih testova, ograničenja, principi i pravila, genetički testovi i lični podaci, zaštita osoba koje nisu u stanju dati saglasnost, testovi koje potrošači koriste direktno, genetički podaci i osiguranje)
7. **Biomedicinska istraživanja** (definicije, pravni principi, etički principi, pravni okvir, informacije i saglasnost, sigurnost: liječenje i novine, informacije i povjerljivost)
8. **Transplantacija ljudskih organa i tkiva** (definicije, etička i pravna pitanja, zakonski okvir, opći principi, uklanjanje sa žive osobe, uklanjanje sa preminule osobe)

Izrada i korištenje kursa

Ovaj kurs zajedno su izradili Evropski program obrazovanja o ljudskim pravima za pravnike (HELP) i Odjel za bioetiku Vijeća Evrope. Za dostupnost na vašem jeziku, molimo da provjerite na našoj platformi za *e-learning*.

Pristup online kursu

Ovaj model kursa je na engleskom jeziku besplatno dopustupan na HELP-ovoj platformi za *e-learning*, na adresi <http://help.elearning.ext.coe.int/>. Da biste mu pristupili, morat ćete otvoriti svoj HELP račun, ako to već niste učinili (2 minute).